

тью групу складають норми, призначені підтримати міжнародний інформаційний правопорядок, безпеку та стабільність розвитку (включаючи міжнародну боротьбу з кіберпреступністю, забезпечення безпеки глобальної інформаційної інфраструктури, а також протидія інформаційній агресії).

Основними *принципами* побудови інформаційного суспільства, що стосуються інформаційного контенту та питань розвитку інформаційної інфраструктури є наступні: 1) принцип універсального доступу до інформаційних технологій та благ інформаційного суспільства (інформації, ідей, знань); 2) принцип справедливої розподілу благ, приносимих інформаційними технологіями між країнами; 3) принцип збереження культурної спадщини; 4) принцип цифрової солідарності, партнерства та співпраці між органами державного управління, приватним сектором, громадянським суспільством та міжнародними організаціями; 5) принцип багатостороннього участя в управлінні розвитком глобальної інформаційної інфраструктури (Інтернету).

Кулініч О. О.

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри права інтелектуальної власності та корпоративного права,
кандидат юридичних наук, доцент*

ОКРЕМІ ВИПАДКИ ВІДТВОРЕННЯ ЗОБРАЖЕННЯ ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ БЕЗ ЇЇ ЗГОДИ У ДЕРЖАВНИХ ТА СУПІЛЬНИХ ІНТЕРЕСАХ

Право фізичної особи на власне зображення є одним з немайнових прав, яке було закріплено ще у законодавстві Російської імперії, у нормах, що регулювали відносини по створенню фотографічних творів з зображенням фізичних осіб. Встановлюючи певний порядок створення та розповсюдження фотографічних творів, законодавство про авторське право закріплювало мінімальні гарантії дотримання інтересів фізичних осіб, зображення яких містилося на художніх творах.

В даний час суть даного права зводиться до того, що публікація, відтворення і розповсюдження витвору образотворчого мистецтва, знімання на відео-, фото– плівку, в якому зображена яка-небудь особа, допускається лише з відома зображеної, а після його смерті – з відома його дітей і чоловіка, що пережив, за винятком випадків, коли це робиться в державних або суспільних інтересах або особа позувала авторові за плату. На відміну від законодавства про авторське право, яке визначає перелік випадків використання об'єктів авторського права без згоди автора, але з обов'язковим посиланням на нього, у законодавстві про охорону особистих немайнових прав, на жаль, не визначається чіткого переліку випадків, коли можливо використання зображення фізичної особи без її згоди.

Відповідно до частини 3 статті 308 ЦК України фотографія може бути розповсюджена без дозволу фізичної особи, зображеної на неї, якщо це викликано необхідністю захисту її інтересів або інтересів інших осіб. Таким чином, право фізичної особи на власне зображення фактично обмежується тим, що не вимагається дозвіл на використання зображення фізичної особи. У зв'язку з цим виникає питання про визначення окремих випадків, коли допускається обмеження цього права, тобто коли йдеться саме про захист інтересів особи або інтересів інших осіб. У ЦК РФ у статті 152.1. визначено перелік випадків, коли не вимагається згода фізичної особи на поширення зображення фізичних осіб, втілених у художніх творах. Йдеться про використання зображення у державних, суспільних або публічних інтересах, про використання зображення, створеного при зйомці, яка відбувається у місцях, відкритих для вільного доступу або на публічних заходах, за виключенням випадків, коли таке зображення є основним об'єктом використання; а також коли громадянин позував за плату.

Потребує певного уточнення категорії «державний», «суспільний» або «публічний» інтерес тому, що у багатьох випадках при фотографуванні та опублікуванні фотографій відомих осіб, до приватного життя яких існує у пересічних громадян неабиякий інтерес, засоби масової інформації при виникненні спорів посилаються саме на дане обмеження, не проводячи межу між приватними інтересами самої особи (право на її приватне життя) та суспільними інтересами, коли у суспільства дійсно існує право на інформацію про діяльність певної публічної особи.

Можна визначити наступний приблизний перелік випадків у яких можливо використання зображення фізичної особи.

По-перше, у випадку пошуку злочинців, коли необхідно проінформувати суспільство про небезпеку, що може виникнути при спілкуванні з певними особами, а також для швидкого розшуку цих осіб за допомоги громадськості.

По-друге, у випадку інформування суспільства про скоєні правопорушення. Наприклад, у багатьох країнах стає можливим поширення зображень фізичних осіб, що перевищують швидкість при керуванні транспортом або неодноразово приймали участь у скоєнні дорожньо-транспортних пригод.

По-третє, у випадку зникнення фізичної особи розповсюдження її зображення відбувається у її інтересах з метою її розшуку, а також надання їй можливої допомоги, наприклад, коли особа втрачає пам'ять або страждає на певні психічні захворювання у неї можуть виникнути проблеми з визначенням власного місцезнаходження та пошуком дороги додому.

По-четверте, зображення державних або громадських діячів під час виконання ними професійних обов'язків. У таких випадках важливо знайти чітку межу. Коли не йдеться про приватне життя та при створенні фото не будуть оприлюднені певні інтимні, особисті подробиці, які при-

ховує особа від сторонніх осіб. При можливих порушеннях важливо чітко визначити чи було втручання в особисте життя «публічної» особи, або такі дії виправдані суспільною необхідністю чи значимістю. Знаходження меж між публічною та особистою сторонами життя є досить проблематичним та додатково потребує вироблення критеріїв їх визначення.

По-п'яте, при створенні репортажів або інших художніх матеріалів, коли фіксуються будь-які публічні заходи або проводиться відкрита зйомка у публічному місці, коли знімають усіх учасників події або окремих осіб. При цьому, слід звернути увагу, що репортаж та журналістський коментар, що супроводжує показ зображення повинні бути єдині за змістом та відображати правдиві факти. При цьому допускається подання журналістом оціночних суджень та власних міркувань але у межах дотримання прав третіх осіб на честь, гідність, ділову репутацію, права на приватне життя тощо.

По-шосте, з метою створення творів, що відтворюють історичні події може допускатися відтворення зовнішності особами-двійниками.

По-сьоме, з метою створення творів пародійного жанру допускається відтворення зображення фізичної особи з метою висвітлення її образу з певною іронією, сарказмом, тощо.

Перелік випадків використання зображення фізичної особи потребує більш ґрунтовного дослідження та уточнення з позиції тлумачення змісту категорій «суспільний», «державний» або «публічний» інтерес. Поки у чинному законодавстві не передбачено повний перелік випадків, коли розповсюдження зображення фізичної особи може бути здійснено без її згоди, всі спірні питання щодо зловживань у таких випадках вирішуються у судовому порядку. Але у нормах законодавства про охорону особистих немайнових прав необхідно закріпити більш суворі санкції, що будуть застосовуватися до порушників, особливо до засобів масової інформації при неправомірному поширенні фотографічних та інших художніх творів з зображенням фізичної особи, наслідком якого може бути порушення права на приватне життя, власне зображення, честь, гідність та ділову репутацію.

Кирилюк А. В.

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри права інтелектуальної власності та корпоративного права,
кандидат юридичних наук*

ЮРИДИЧНІ СПОСОБИ ЗАХИСТУ АВТОРСЬКИХ ПРАВ В МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ

В науковій літературі існує думка, що в мережі Інтернет неможливо забезпечити правову охорону авторських прав через відсутність обмежень на вільне копіювання та складнощі ведення контролю за копіюванням та використанням творів. Очевидно, що засоби захисту авторських прав в